

період істотного впливу досліджуваних препаратів на цукристість не відмічено. Спостерігалася лише тенденція до зростання даного показника на 0,2-0,4 % у досліджуваних препаратів в порівнянні з контролем. Обробка насіння Поліміксобактерином, як окремо так і поєднанні з Бетастимуліном, сприяла одержанню істотної прибавки збору цукру стосовно контролю відповідно на 0,79 та 0,87 т/га, а при застосуванні Альбобактерину – на 0,80 та 0,92 т/га відповідно.

Список літератури

1. Тараріко Ю.О., Видрін Ю.В., Дульнев П.Г.. Малозатратна технологія комплексного застосування азотфіксуючих і фосформобілізуючих біопрепаратів, стимуляторів росту та біологічних засобів захисту сільськогосподарських культур//Пропозиція. – 2008. - №5. – С.31-32.
2. Романчик Л.О. Ефективне застосування біопрепаратів при вирощуванні цукрових буряків//Пропозиція. – 2008. - №7. –С.45.

Одержано 13.02.12

УДК 631.63:632.51

Г.А. Кулик, доц., канд. с.-г. наук. І. Літвінов, магістрант гр. АГ-11М

Кіровоградський національний технічний університет

Вплив бур'янів на продуктивність цукрових буряків

В статті розглянуто вплив різної тривалості забур'янення посівів цукрових буряків на їх продуктивність. Встановлено що при спільній вегетації культури і бур'янів більше 15 днів починається істотне зниження врожайності та цукристості коренеплодів.

цукрові буряки, бур'яни, врожайність, цукристість, збір цукру

Цукрові буряки – одна з найбільш високоприбуткових культур в землеробстві. Разом з тим вона – найвибагливіша до умов вегетації і є дуже чутливою до наявності на полі бур'янів. Проявити свій могутній біологічний потенціал цукрові буряки здатні лише на високородючих ґрунтах, при достатньому забезпеченні вологою, світлом, теплом протягом всього вегетаційного періоду.

Через присутність бур'янів в посівах цукрових буряків втрати врожайності коренеплодів складають 40 – 60% і також при цьому погіршується їх якість[1].

Отже, вивчення впливу бур'янів, їх видового складу в різні фази росту і розвитку культури на урожайність і цукристість коренеплодів має важливе значення для розробки ефективних заходів боротьби з ними.

Знання біологічних властивостей бур'янів і буряків, їх взаємозв'язок дає можливість розробити ефективні заходи боротьби з ними. Передбачається, що найбільше знижує урожайність і цукристість коренеплодів забур'яненість в початковій фазі росту і розвитку і повторно в період цукронакопичення.

Виходячи з цього, метою досліджень було вивчення впливу бур'янів на ріст, розвиток і продуктивність цукрових буряків залежно від різної тривалості їх спільної вегетації.

Дослідження проводились у 2009 і 20011 роках в умовах дослідного поля

Кіровоградського національного технічного університету на чорноземах звичайних глибоких, середньогумусних незмитих та слабозмитих, які утворилися в результаті дернового процесу ґрунтоутворення під покривом трав'янистої рослинності в умовах недостатнього зволоження на карбонатному лесі. Агротехніка в досліді використовувалась загальноприйнята для зони вирощування цукрових буряків.

У досліді висівали гібрид Український ЧС-70 – одностиглий диплоїдний ЧС гібрид.

Дослід був закладений за наступною схемою:

1. Контроль (чистий від бур'янів всю вегетацію);
2. Забур'янений 15 днів від появи сходів;
3. Забур'янений 30 днів від появи сходів;
4. Забур'янений 50 днів від появи сходів;
5. Забур'янений 80 днів від появи сходів;
6. Забур'янений всю вегетацію.

Площа облікової ділянки – 1,35 м², повторність – триразова. Варіанти в досліді розміщені послідовно, систематично; повторення в одну смугу.

При проведенні досліджень були проведені обліки і спостереження згідно методики Інституту цукрових буряків УААН [2].

З самого початку виходу проростків рослин на поверхню ґрунту все подальше їх існування нерозривно було пов'язане з енергією світла. Для поглинання та засвоєння її, крім усіх інших умов, важливе значення мала площа листової поверхні. В середньому за роки досліджень листовий апарат рослин цукрових буряків у чистих посівах на початковому етапі вегетації протягом 15-ти днів від появи масових сходів становив 0,18 м²/м², а в забур'яненому – 0,16 м²/м² (табл. 1).

Чим довшою була спільна вегетація комплексу бур'янів з рослинами цукрових буряків, тим більше знижувалась конкурентоспроможність останніх в боротьбі за світло.

При аналізі листового індексу слід відмітити, що при забур'яненні посівів цей показник досягав максимуму до середини вегетації, а при подальшому спільному існуванні з цукровими буряками він зменшувався в зв'язку із затіненням бур'янами. Так, на 80-й день спільної вегетації показник листового індексу цукрових буряків становила 1,29 м²/м², і в цей період спостерігали, що на забур'яненому посіві пластинки у рослин цукрових буряків формувались дрібні, з довгими витягнутими черешками, і кількість листків на рослинах культури була в 3 – 4 рази меншою, ніж на рослинах за нормальних умов вегетації. Рослини культури ставали все більш слабшими через недостачу мінерального живлення та світла; навіть за таких умов вони виживали, але високу продуктивність забезпечити не могли.

За даними років досліджень, листовий індекс був нижчим у 2010 році, що було характерно погодним умовам року. Проте, погодні умови мали значно менший вплив на формування листової поверхні, порівняно з таким фактором, як забур'яненість.

Так, при спільній вегетації культури з бур'янами листовий індекс склав на початок вегетації 0,11, максимум відмічено на 80-ий день вегетації-1,10 і на кінець вегетації лише 0,98 м²/м². Аналогічна залежність наростання цього показника відмічена як в 2009 так і в 2011 роках.

Негативний вплив присутності у посівах цукрових буряків бур'янів призводив до зменшення листового індексу. Максимальне зниження цього показника спостерігалось у варіантах, що були забур'янені весь період вегетації цукрових буряків.

Таблиця 1 - Листковий індекс цукрових буряків, залежно від забур'яненості посівів, м²/м²

Роки	Варіанти	Дні вегетації				
		на 15-ий	на 30-ий	на 50-ий	на 80-ий	на 140-ий
2009	Спільна вегетація з бур'янами	0,19	0,47	1,52	1,31	1,16
	Чисті посіви	0,2	0,71	2,79	4,42	4,31
2010	Спільна вегетація з бур'янами	0,11	0,51	0,74	1,1	0,98
	Чисті посіви	0,16	0,76	2,35	3,21	3,07
2011	Спільна вегетація з бур'янами	0,21	0,55	1,82	1,48	1,24
	Чисті посіви	0,28	0,79	2,55	4,76	4,20
Середнє	Спільна вегетація з бур'янами	0,17	0,51	1,36	1,29	1,13
	Чисті посіви	0,21	0,75	2,56	4,13	3,86

Рослини цукрових буряків в силу своїх морфологічних особливостей не здатні самі ефективно протистояти бур'янам. Ширококорядні посіви швидко заростають бур'янами, адже цукрові буряки лише через 40 – 50 днів вегетації після появи сходів за нормальних умов (без бур'янів) здатні ефективно затінювати поверхню ґрунту. При відсутності боротьби з бур'янами, останні здатні до вказаного терміну не лише обігнати культурні рослини за висотою, а і їх затінити, але й значно знизити продуктивність посівів. Багаторічні дослідження показують, що при змішаному типі забур'янення на одиницю накопичення маси бур'янів, коефіцієнт зниження врожайності коренеплодів становить від 1,2 до 3,2 [3].

Величина зниження продуктивності цукрових буряків істотно залежить від періоду спільної вегетації в посівах, від видового складу бур'янів. При високій забур'яненості зменшується врожай, а для знищення бур'янів необхідно затратити багато праці та коштів.

Як видно з таблиці 2, між густиною рослин цукрових буряків в середньому по роках досліджень була невелика різниця і склала 80,9 – 91,1 тис. шт./га, яку можна пояснити механічними пошкодженнями під час прополювання. За результатами наших досліджень не відмічено впливу спільної вегетації бур'янів з культурою на густоту рослин.

Таблиця 2 - Продуктивність цукрових буряків на період збирання залежно від тривалості забур'янення

Варіанти	Густота рослин тис. шт/га	Урожайність, т/га	Цукристість, %	Збір цукру, т/га
Контроль (чистий від бур'янів всю вегетацію)	85,9	32,9	18,1	6,0
Забур'янений 15 днів від появи сходів	80,9	30,9	17,7	5,5
Забур'янений 30 днів від появи сходів	83,5	28,1	15,5	4,4
Забур'янений 50 днів від появи сходів	89,8	19,7	12,1	2,4
Забур'янений 80 днів від появи сходів	85,8	12,6	9,9	1,2
Забур'янений всю вегетацію	91,1	7,6	8,3	0,6

Однак, негативний вплив бур'янів проявився на величину врожайності коренеплодів цукрових буряків. В середньому за роки досліджень бачимо, що чим довшим був період спільної вегетації культури з комплексом бур'янів, тим більшим було зниження врожайності коренеплодів. Так, на 15-й день спільної вегетації урожайність становила 30,9 т/га, а при забур'яненості посівів цукрових буряків протягом усього періоду вегетації знизилась до 7,6 т/га, тоді як у чистому контролі цей показник склав 32,9 га.

Одним з основних показників продуктивності коренеплодів цукрових буряків є цукристість: чим вона вища, тим кращі технологічні якості цукрових буряків. Максимальної величини цей показник досягає в кінці вегетації культури. З даних таблиці 2 видно, що в середньому за роки досліджень на варіанті, забур'яненому всю вегетацію, вміст цукру становив 8,3%, що на 9,8% нижче чистого посіву.

Аналізуючи дані таблиці 2, бачимо, що в середньому за роки досліджень найбільший збір цукру було отримано на варіанті, який був чистим від бур'янів всю вегетацію, – і становив 6,0 т/га. До 50-го дня спільної вегетації з бур'янами показник зменшився до 2,4 т/га, а при забур'яненні посівів цукрових буряків до кінця вегетації він становив 0,6 т/га, що на 5,4 т/га менше чистого від бур'янів контролю.

Список літератури

1. Бондарчук А.В. Небезпечні конкуренти // Цукрові буряки. - № 5 (23) 2001. – С. 18-20.
2. Методика исследований по сахарной свекле.– К.: ВНИС, 1988.– 292 с.
1. Землін М.І., Манух Я.П., Щиринський В.О. Для боротьби з бур'янами необхідні знання // Цукрові буряки. - № 3 (21). - 2001. – С. 10-11.

Одержано 013.02.12

О.І.Скловська, доц., канд. істор. наук
Державна льотна академія України, Кіровоград

Оптимізація дій влади та молоді на зламі тисячоліть

У статті розглянуто вітчизняну та зарубіжну історіографію, де справедливо вказувалось на те, що оптимізація дій влади і молоді стимулює руйнування ізоляціоністсько-русофобських стереотипів, щоб об'єднати антисоветизм національної еліти з загальноросійським опозиційним рухом, який прагнув, попри тоталітарному контролю, розворушити українську громадську самосвідомість.
історіографія, влада, молодь, руйнування

Назва “офіційно-міфологічний тип” цілком відповідає суті радянської російсько-державної свідомості. За назвою цілком можливо припустити, що цей тип свідомості стосується ідеалізації віддаленого архаїчного минулого. Цей тип міжнаціонального спілкування зберігся тільки тоді, коли соціально-політичні процеси остаточно руйнують тоталітарну державу. В основі дій мовної свідомості, є гальмування негативних впливів на молодь, що стала жертвою міфологічної творчості. У масовій свідомості в усі часи, завжди і всюди, більш чи менш функціонують ілюзорні уявлення. Це стосується також і міфологічного типу свідомості, який офіційно функціонував в УРСР [1; 2; 3;4; 5].